

Scouting Nederland Museum

Scouting Nederland Museum Baarn
Amsterdamsestraatweg 51
3744 MA Baarn

Bulletin

28e jaargang nummer 1 – voorjaar 2021

Voorwoord

Nadat het bestuur het museum afgelopen november sloot wegens enerzijds de winterperiode en anderzijds de coronamaatregelen hadden we wel de hoop dat we in maart 2021 het museum weer zouden kunnen openen.

Helaas houdt de coronapandemie nog steeds aan en lijkt het er op het moment van dit schrijven, eind februari, niet op dat er snel verbetering komt. Helaas houdt dit in dat het museum ook dit voorjaar voorlopig gesloten zal blijven.

We hopen natuurlijk op betere tijden en wie weet kunnen we weer snel bezoekers ontvangen. Gelukkig krijgt het museum nog steeds veel nieuwe aanwinsten, geschonken door (oud)-scouts, familieleden en groepen. Hieronder volgt een kleine greep uit de nieuwe aanwinsten.

Het bestuur wenst u allen veel gezondheid en natuurlijk voor iedereen een snel herstel naar het oude normaal!

Namens het bestuur,
Ruud Egberts, bestuurslid P.R.

Nieuwe aanwinsten

We hadden de afgelopen maanden ongeveer veertig contacten met oud padvind(st)ers en of nabestaanden die ons weer een scala aan memorabilia en plak- en fotoboeken aanboden. Boeken, oude uniformen, folders en dergelijke. Hieronder een fotoboek van de MacKenziegroep uit Den Haag waarvan een groot aantal verkenners deel nam aan de Jamboree in 1937.

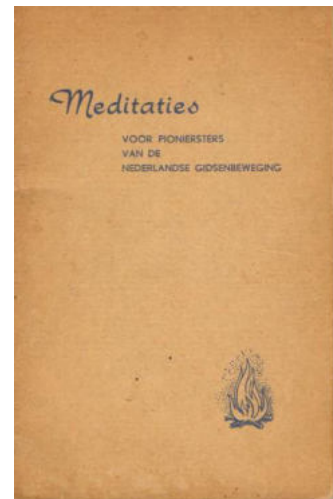
Verder twee fotoalbums van de St. Dominicusgroep uit Nijmegen uit de periode 1946-1949 en twee logboeken van NPG groep 3 uit Bussum uit de periode 1936-1946.

NPG groep 3 Bussum

De Willem de Zwijgergroep uit Utrecht heeft haar archief opgeruimd en ons de nodige insignes, naambandjes, vaantjes en een groepsdas bezorgd.

En nog een voorbeeld van onze nieuwe aanwinsten: Van de ScoutShop ontvingen we een aantal nieuwe badges.

We ontvingen van een oud-padvindster die al vele jaren in Frankrijk woont een nieuwe logee voor het museum. Ze werd zelfs aan huis bezorgd tijdens een recent bezoek aan Nederland. Zo breid onze collectie mini-scouts langzaam maar zeker verder uit.

En als laatste aanwinst: een St. Joris vlag.

Ook kregen we een fraai tegeltje dat nog ontbrak in onze collectie van de Nederlandse Gidsen Beweging. Dit zullen we opnemen in onze vitrine nr. 7 met de Katholieke verenigingen. Tevens een nog onbekend boekje met "Meditaties voor pioniers van de NGB", samengesteld in samenwerking met de Vrouwen van Nazareth, uit 1953.

Logboeken met een bijzonder karakter

Logboek stam mgr. Hamergroep Bussum, een fraaie historische bron.

In dit artikel wil ik een logboek bespreken dat bij de eerste kennismaking onmiddellijk mijn aandacht trok. Dit kwam door de bijzondere omvang van dit boek en de lengte van de beschreven periode. Het logboek heeft een afmeting van 34 x 22 cm. Het is inclusief voor- en achterkaf 7 cm dik. De inhoud heeft betrekking op het tijdvak dat loopt van september 1940 tot juli 1962.

Het gaat hier om het logboek van de stam van de mgr. Hamergroep uit Bussum. Deze groep is vernoemd naar de missionaris Ferdinand Hamer (1840-1900) uit Nijmegen. Hij was werkzaam in Mongolië. Hier werd hij in 1878 tot bisschop gewijd.

Mgr. Hamer werd in 1900 tijdens de Bokseropstand gefolterd en om het leven gebracht.

De mgr. Hamergroep is opgericht in 1933. Als gevolg van een sterke groei van het ledental na de oorlog bestond de groep omstreeks 1950 uit twee welpenhordes, twee troepen verkenners en een voortrekkerstam. Eind jaren vijftig van de vorige eeuw liep het ledental geleidelijk terug. De verkennersgroep werd omstreeks 1968 opgeheven. Enkele jaren later fuseerden de welpen met de Arrowgroep.

In het Nationaal Scoutingmuseum bevinden zich zes logboeken van de mgr. Hamergroep. Dit betreft één logboek van welpenhorde I van 1 oktober 1960 tot 19 november 1966. Verkennersgroep I is vertegenwoordigd met twee logboeken respectievelijk van 13 juni 1945 tot 14 augustus 1947 en van 24 september 1947 tot 22 januari 1949. Van Verkennersgroep II is één logboek aanwezig. Dit heeft betrekking op de periode van 30 juli 1946 tot 12 augustus 1948. Verder is er een logboek van de Troepraad over de periode 16 oktober 1960 tot 19 november 1966.

De verkenners van de Mgr. Hamergroep in augustus 1962.

Tenslotte het omvangrijke logboek van de stam. Zoals vermeld loopt dit logboek van september 1940 tot 14 juli 1962. Enkele malen is de rapportage echter onderbroken. Het logboek begint met verslagen over de periode van september 1940 tot augustus 1941. Het wordt voortgezet op 12 oktober 1946 tot 4 mei 1947. Hierna volgt de periode van september 1951 tot december 1955. Na een korte samenvatting van de gebeurtenissen van 1956 tot medio 1958 wordt het logboek opnieuw voortgezet van 1 mei 1962 tot 14 juli 1962. Na lezing van dit logboek trokken twee aspecten mijn aandacht. De stam kende twee perioden van grote bloei. Te weten: 1940/1941 en 1951 tot 1955. Daarnaast is het opvallend dat het logboek in enkele korte intermezzo's interessante gegevens bevat ook over perioden waarin het niet werd bijgehouden.

Dit brengt mij tot de volgende opzet van dit artikel:

*Een schets van de in het logboek vermelde ontwikkelingen van de stam op organisatorisch terrein

*Een overzicht van enkele activiteiten van de stam beschreven in de perioden 1940-1941 en 1951-1955.

Ontwikkelingen op organisatorisch terrein

In september 1940 wordt bij de aanvang van het logboek een beschrijving gegeven van de voorgeschiedenis. Hieruit blijkt dat de mgr. Hamerstam is ontstaan uit een in 1938 opgerichte seniorpatrouille. Deze werd in 1939 omgezet in een stam. Daarbij werd men geadviseerd door de oubaas van de Paulusstam uit Hilversum, de bekende rooms katholieke dichter en journalist Gabriël Smit (1910-1981)

Na de bevrijding werd op 12 oktober 1946 opnieuw gestart. Dit bleek echter moeilijk te verlopen. De nieuw aantredende P.L. Paul Erftemeyer schreef op 23 januari 1947 dat er veel viel te verbeteren. Iedereen zal zich tot het uiterste moeten inspannen om de stamavonden te doen slagen. Daar heeft heel wat aan gemankeerd. Ieder programma onderdeel moet zo goed mogelijk worden voorbereid. Ook zal er meer in de buitenlucht moeten worden gewerkt, aldus Erftemeyer.

Bij het aantreden van een nieuwe stam in september 1951 wordt ter afsluiting van de voorgaande periode aangetekend dat de stam om onbekende redenen is opgehouden te bestaan. Zelfs het enthousiasme van Paul Erftemeyer - thans vaandrig- heeft het leven er niet ingehouden. De stam is bij gebrek aan fut uit elkaar gegaan. Hierna is volgens de schrijver een nieuwe stam gevormd, vermoedelijk met de naam Mindzentsky-stam. De lotgevallen van deze stam zijn niet bekend.

Ter inleiding op de nieuwe periode wordt aangetekend dat de eerste stam moest stoppen door de oorlog. De tweede door gebrek aan energie en actie. De derde werd opgeheven door onenigheid.

De In september 1951 gevormde nieuwe stam bestond uit vijf leden van de mgr. Hamergroep en vier leden van de st. Willibrordgroep. Als naam werd gekozen voor st. Adelbertstam.

Na de bloeiperiode tot eind 1955 zette geleidelijk een fase van neergang in. Dit wordt beschreven in een korte samenvatting van de periode van 1956 tot medio 1958. Er werden nog wel diverse activiteiten ondernomen maar de stam leed aan bloedarmoede door een geleidelijke verloop van het aantal leden. Als oorzaak hiervan wordt in belangrijke mate het gebrek aan steun van enkele aalmoezeniers gezien. Zij voelden weinig voor een organisatie die haar leden uit twee verschillende kerkelijke parochies in Bussum rekruteerde.

Begin 1958 telde de stam nog maar vier leden. Na vertrek van twee van hen werd de stam op 28 juli 1958 opgeheven.

Begin 1962 opperden drie oud verkenner tijdens een verjaardagsvisite het idee om weer een stam op te richten. Men slaagde er in een groep voortrekkers en leiders bij elkaar te brengen. Zij waren afkomstig van de mgr. Hamergroep, de Willibrordgroep en de Olavgroep (Naarden). Als oprichtingsdatum wordt vermeld 1 mei 1962. Als naam werd gekozen st. Brandaenstam. Het logboek bevat aantekeningen tot 14 juli 1962. Vermoedelijk is de stam in het najaar 1962 gestopt.

Activiteiten

In het onderdeel over de periode 1940/41 wordt uitvoerig verslag gedaan van een trektocht die van 18 tot 28 augustus 1940 werd gehouden. Opzet was een tocht van Bussum naar Ommen en via Zuidlaren naar Groningen. Van daar wilde men door naar Leeuwarden en vervolgens via Sneek, Stavoren en Vollenhove terug naar Bussum. Als gevolg van voortdurende regen werd besloten niet door Friesland te gaan maar vanuit Groningen via Dwingeloo weer naar Bussum. Het logboek bevat naast het verslag veel foto's en getekende routekaartjes van deze tocht.

Uit dit verslag blijkt onder meer dat in Groningen de fiets van een van de jongens werd gestolen. Op zoek naar een politiebureau om aangifte te doen kwam de groep in contact met twee Groningse meisjes. De voortrekkers toonden zich zeer onder de indruk van deze twee jonge vrouwen. De knapste van de twee bleek bovendien een assistent welpenleidster (bagheera). Overigens moest de gedupeerde voortrekker de trektocht op een gehuurde fiets voortzetten. Na een gastvrij verblijf op een boerderij in Dwingeloo werd in het logboek geconstateerd dat de gedachte die bij velen -ook bij de stamleden- bestaat dat de Drentse bevolking stug en onvriendelijk zou zijn op een vooroordeel berust.

Na de opheffing van de padvinderij door de bezetter op 2 april 1941 werd besloten door te gaan om de beurt bij iemand thuis en zonder uniform. Vervolgens werd van 9 tot 17 augustus 1941 een trektocht naar Limburg gemaakt. Men reisde in afzonderlijke groepjes van twee personen en kwam 's avonds op het aangegeven adres bij elkaar.

Hier eindigt de verslaggeving over de eerste periode. Na de bevrijding is in het logboek een kort verslag opgenomen over de lotgevallen van een van de stamleden tijdens de bezetting. Het stamlid Paul Thole werd op 9 februari 1943 gearresteerd. Na een verblijf van drie maanden in Vught werd hij te werk gesteld in Straatsburg en Mannheim. Op 30 maart 1945 werd hij door Amerikanen bevrijd na 30 dagen in een aardappelkelder (zonder aardappels) te hebben gezeten.

Periode 1951-1955

De verslagen uit de periode 1951 tot 1955 zijn minder gedetailleerd en zakelijker dan die uit het tijdvak 1940-1941 maar zeker niet minder interessant.

In de naoorlogse periode zijn enkele grote tochten ondernomen. In 1952, 1953 en 1955 ging men met Pinksteren samen met voortrekkers van andere groepen per bus naar Echtenach (Luxemburg). In 1954 maakte de stam op de fiets een tocht langs de Rijn bij Keulen en omgeving. Van de overige onderwerpen noem ik de volgende. Uitvoerig wordt de renovatie en de inrichting van de stamhut beschreven.

Westelijk fort vesting Naarden: Hamerfort, genoemd naar de Mgr. Hamergroep die hier haar onderkomen had tot 1968.

Deze stamhut, gelegen in de oude vesting Naarden aan de Fortlaan hoek Meerstraat, werd op 6 november 1952 ingewijd. Interessante informatie wordt gegeven over de voorbereiding en de uitgave van het vier groepen blad 'Het Kompas'. Dit blad was bestemd voor vier rooms katholieke scoutinggroepen in Naarden/Bussum (mgr. Hamer; st. Hubertus; st. Olav en st. Willibrord).

Het eerste nummer verscheen in juni 1952. De voortrekkers van de mgr. Hamergroep speelden hierbij een belangrijke rol. Een geheel eigen plaats wordt in het logboek ingenomen door de verslagen van de periodiek gehouden weekends van de Pauluskring. Deze kring bestond uit vertegenwoordigers van alle rooms katholieke voortrekkers-stammen in het Gooi.

Beoordeling

Samenvattend constateer ik dat dit logboek met name over de periode van 1940 tot 1941 en van 1951 tot 1955 een goed beeld geeft van de activiteiten van een stam. Daarnaast wordt duidelijk zichtbaar voor welke organisatorische problemen de voortrekkers in de loop der tijd hebben gestaan.

Het logboek bevat diverse foto's, tekeningen en convocaties. Een klein minpunt is dat deze documenten met postzegelplakkertjes in het boek zijn bevestigd. Ruim 50 jaar later geeft dit lelijke plekje. Mede dankzij deze bijlagen en door de enthousiaste, consequente werkwijze van enkele 'stamschrijvers' - zoals zij zich noemen- is dit logboek echter uitgegroeid tot een fraaie historische bron.

Den Haag, februari 2021,
Hans van Spanning

Literatuur: Martin Heyne, 90 jaar scouting in Bussum, in *Contactblad Historische Kring Bussum*, jrg. 17 nr. 2 sept. 2001, blz. 35-50

Scouting op Nieuw Guinea

Mijn oproep in het vorig nummer van 'Museumnieuws' (de nieuwsbrief voor onze museumvrijwilligers) om materiaal bijeen te brengen over de scouting op Nieuw Guinea in de periode 1950 tot 1962 heeft enkele verrassende reacties opgeleverd.

Bij het Nationaal Scoutingmuseum in Baarn blijkt men, naast het reeds genoemde logboek van J.W. Stoffelen, te beschikken over een viertal fraaie fotoalbums van F.J. van der Veer, de vroegere NPV secretaris Districten Overzee. Deze albums bevatten onder meer foto-reportages van patrouillewedstrijden in Hollandia onder de naam Pawesi 1961 en de overdracht van de NPV aan de PPP (Persatuan Pandu Papua) in 1962. Daarnaast zijn foto's aanwezig van de scouting in Suriname en op de Nederlandse Antillen.

In reactie op het bericht via facebook ontving ik, door bemiddeling van de NVVSO, van een oud-padvinder afbeeldingen van enkele groepsnaambandjes afkomstig van Nieuw Guinea. De zoektocht naar archiefmateriaal blijft lastig. Zoals eerder gemeld bevat het archief van de NPV, dat op het Katholiek Documentatie Centrum (KDC) in Nijmegen wordt bewaard, over Nieuw Guinea voornamelijk informatie tot 1956.

Inmiddels bleek mij dat over de padvinderij op Nieuw Guinea materiaal aanwezig is in het - eveneens bij het KDC berustend- archief van de Katholieke Verkenners (KV). Ook in de collectie van het voormalig ministerie van Zaken Overzee, bij het Nationaal Archief in Den Haag, bevinden zich stukken met betrekking tot de scouting op Nieuw Guinea.

Van het KDC zal ik nog nadere informatie ontvangen over het archief van de KV. Een bezoek aan het Nationaal Archief is momenteel niet mogelijk vanwege de corona-perikelen.

Scoutingbladen

Bij een eerste oriëntatie bleek mij dat het voor dit project van belang is om de inhoud van diverse scoutingbladen te bestuderen. Dankzij de goede zorgen van Paul Heessels ontving ik via We Transfer de gewenste jaargangen van het 'Leidersblad van de Katholieke Verkenners', 'De Padvindster', 'VT maandblad voor en door voortrekkers' en 'Weest Paraat'. Het blad 'De Verkenner' staat nog op mijn verzoeklijst. Tot nu toe heb ik tevergeefs gezocht naar een vermoedelijk belangrijke bron. Dit betreft de in 1960 verschenen publicatie 'Rapport over de Padvinders-beweging op Nederlands Nieuw-Guinea' van H.C. E.J.H. Volkmaars.

Ik zou het zeer op prijs stellen wanneer een lezer van 'Museumnieuws' die de hier genoemde brochure in het bezit heeft deze aan mij ter inzage wil geven.

Inmiddels is duidelijk geworden dat de genoemde scoutingbladen interessante gegevens over de padvinderij op Nieuw Guinea bevatten. Wanneer de brochure van Volkmaars vooralsnog niet beschikbaar komt en een bezoek aan het Nationaal Archief voorlopig nog niet mogelijk zal zijn, verwacht ik toch voldoende materiaal uit de scoutingbladen bijeen te kunnen brengen voor een artikel in het najaar nummer van het Bulletin.

In afwachting hiervan blijft alle mogelijke informatie over de scouting op Nieuw Guinea in de periode 1950 tot 1962 zeer welkom. U kunt contact opnemen met Hans van Spanning, tel. 070-3251310; email: hvanspanning@ziggo.nl

Scouting op Nieuw Guinea (2)

Bij nadere registratie en speurwerk in onze archieven troffen we een fraaie vlag aan van de Impeesa groep uit Hollandia, Nieuw Guinea. Deze past natuurlijk geweldig bij onze zoektocht naar gegevens over de padvinderij in deze voormalige kolonie.

Scouting op Nieuw Guinea (3)

Via het scoutingmuseum Friesland ontvingen we een

fraai legitimatieboekje van een padvinder die in de jaren '60 lid was van de

Impeesa-groep in Hollandia op Nieuw Guinea. In de stempel lezen we "Onderdistrict Hollandia H". Dank aan Friesland uiteraard.

Hier onder een afbeelding van een badge van Nieuw Guinea ter herinnering aan hun 50 jarig jubileum en, na het zelfstandig worden van de organisatie, omgevormd tot The Scout Association of Papua-Nieuw Guinea.

Vrienden en vriendinnen bijdrage

Hierbij bedanken wij al onze vrienden en vriendinnen die hun bijdrage voor 2021 al voor 1 maart hebben voldaan. Top! Hebt u er nog even niet aan gedacht? Graag zien wij uw bijdrage binnenkort op onze rekening (zie hiernaast), alvast bedankt.

Houten boekensteunen met lelie

We ontvingen recent een fraai stel handgesneden houten boekensteunen met lelie.

Volgens de gulle gever in de jaren zestig aangeschaft en nu na vele jaren dienst en opruimen van de boekenplank niet meer nodig. Dat van die jaren '60 klopt helemaal. In de catalogus van 1960 staan ze keurig genoemd onder geschenken. "Boekensteunen, houtsnijwerk, per stel f 12,50", dat was nog best een dure aankoop voor die tijd. Na zestig jaar trouwe dienst gaan we ze ergens in het museum een mooi plekje geven.

Wilt U zich opgeven als VRIEND van het museum? Dat kan bij onze secretariaat!!

De vrienden (en vriendinnen) van ons museum vragen wij een jaarlijkse bijdrage van € 25,00. U kunt dit over maken op onze bankrekening IBAN: NL40 RABO 0130 0254 10 en BIC: RABONL2U t.n.v. Stichting Scouting Museum te Baarn. Hartelijk dank voor uw steun, donaties en giften zijn zeer welkom. Deze vallen onder de ANBI regeling.

Bestuur

Het Bestuur is nu als volgt samengesteld:

Vacature, voorzitter
Sjoerd H. Jansen, secretaris
Paul Heessels, penningmeester/conservator
Ruud Egberts, lid met aandachtsgebied PR
Derk Tholen, lid met zorg voor de suppoostendiensten

Samen zetten zij de ingeslagen weg voort, die al meer dan 50 jaar een goed pad was.

Het Scouting Museum

Het museum is van 1 maart tot 1 november elke zaterdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur open. Hierna is een afspraak voor groepen nog mogelijk!

In verband met de coronaperikelen is bezoek alleen mogelijk na telefonische aanmelding! Dat kan via 030 – 6371915 (Derk Tholen) of per mail: museumbaarn@scouting.nl

Ons adres is: Scouting Labelterrein Buitenzorg
Amsterdamse straatweg 51
3744 MA Baarn.

Onze website is: www.nationaalmuseum.scouting.nl

U vindt ons ook op Facebook:
www.facebook.com/nationaalmuseumscoutingnederland

Redactie Bulletin: Ruud Egberts, Burg. v.d. Feltzweg 29,
7391 HL, Twello.

Scouting Nederland Museum Baarn
Amsterdamsestraatweg 51
3744 MA Baarn
Bulletin
28e jaargang nummer 2– najaar 2021

Voorwoord

Het was al weer bijna twee jaar geleden dat Paul me vroeg of ik niet eens wilde nadenken om voorzitter van het Scoutingmuseum in Baarn te worden. Het intrigeerde me, maar was nog druk met andere dingen. Bovendien wilde ik samen met mijn partner het museum bezoeken om zijn mening te horen. Na een lange Coronaperiode was het deze zomer weer mogelijk om naar het museum te gaan. Na het bezoek zei mijn partner: "Wat een leuk museum, zoveel leuke kleine dingetjes!" Wat hem betreft kon ik wel voorzitter worden. Dus heb ik meteen de daad bij het woord gevoegd en mij bij Paul gemeld. Ondertussen is alles in kannen en kruiken en ben ik ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

Voor degenen die mij niet kennen is het misschien leuk om iets over mijzelf te vertellen. Ik ben

geboren in Breda en woon al sinds het begin van mijn studie in Bennekom. Vanaf de welpen heb ik alle speltakken doorlopen. Op het moment werk ik op het LSC voor Spel en ben opleider bij Scouting Academy Support. Ik ben ook verzamelaar en concentreer me op explorers (rowans) en Wereld Jamborees.

Ik hoop samen met jullie mee te kunnen bouwen aan een mooi en gezond Scoutingmuseum, niet alleen om de scouts van nu de historie van onze rijke geschiedenis te laten zien, maar ook om al het moois

dat we hebben te bewaren voor de toekomst. Een toekomst die misschien een nieuw hoofdstuk gaat krijgen. Ik hoop jullie binnenkort persoonlijk te ontmoeten en nader kennis te maken.

Marcel Baartmans

Welkom en vertrek

Zoals je hierboven kunt lezen is de vacature voor voorzitter van het bestuur ingevuld in de persoon van Marcel Baartmans, zeker geen onbekende binnen Scouting Nederland en de scouting-verzamelwereld.

De overige bestuursleden heten Marcel van harte welkom en hopen op een plezierige en constructieve samenwerking.

Helaas is door het aangekondigde vertrek van Sjoerd Jansen als secretaris van het bestuur wederom een vacature ontstaan. Wellicht iets voor jou?

Wij bedanken Sjoerd voor zijn inzet voor het museum.

Welkom

Het museum heeft er een nieuwe gids erbij gekregen: Sanne van Rijn. Sanne veel plezier gewenst in deze voor jou nieuwe functie en van harte welkom in ons midden!

Nieuwe vrienden

We verwelkomen de heer Kronenburg uit Rijswijk als nieuwe vriend van het museum.

Postzegel

Voor de verzending van onze poststukken hebben wij een standaardzegel laten maken met ons logo en het website adres.

Nieuwe aanwinsten

Van de familie Smits ontvingen we onder andere een bijzonder programmaboekje met plattegrond en informatie, alsmede een liedjesbundel van het internationale Rangers Camp (pioniers) dat in 1969 door het NPG in Baarn georganiseerd was.

Van Scouting Nederland ontvingen we fraaie herinneringen die zij ontvangen hadden van de verschillende contingenten van de in 2018 in Zeewolde gehouden Roverway. O.a. een fraai houtsnijwerkje uit Cyprus en een handgesneden plaquette uit Spanje.

Verder nog diverse kledingstukken van Scouting Landgoed Zeewolde, een hoodie, T-shirts, polo en mutsen.

Nieuwe chief-scout van Scouting Nederland

Onlangs werd bekend dat de bekende bioloog Freek Vonk de nieuwe Chief-scout van Scouting Nederland is geworden. Na bijna 85 jaar wordt deze functie weer ingevuld. De functie van Chief scout is eerder in Nederland maar door één persoon bekleed, namelijk door

Jean Jacques Rambonnet, van 1924 tot 1937.

Freek Vonk (foto Mike van den Toorn)

Scouting Nederland vindt in Freek Vonk haar gedroomde Chief scout: "Freek Vonk is dé avonturier van Nederland en kan daarin een grote inspiratiebron zijn voor alle kinderen en jongeren in Nederland. Scouting is trots dat we nu samen met Freek kunnen optrekken om nog meer kinderen in Nederland de kans te geven om avonturen te beleven en uitdagende activiteiten te ondernemen, waarbij ze hun grenzen leren verleggen".

Meer informatie via deze link:

<https://www.scouting.nl/nieuws/freek-vonk-nieuwe-chief-scout-scouting-nederland>

Boeiend onderzoek naar de geschiedenis van scouting op Nederlands Nieuw Guinea 1950-1962

De leiding van de scouting in Nederland volgde ten aanzien van Nieuw Guinea de lijn van de Nederlandse regering. Dit hield in dat de scouting werd gezien als een belangrijke bijdrage aan de zelfontplooiing van de Papoea's gericht op het maken van een eigen keuze voor hun staatkundige toekomst. Vanaf 1959 werd versneld gestreefd naar kadervorming om de leiding van de scouting in handen van de Papoea's te kunnen leggen. Een hoogtepunt hierbij vormde de deelname van enkele Papoea-scouts aan de Wereld-jamboree van 1959 te Manilla (Filipijnen).

Wandelmarsen Hollandia Nieuw Guinea ca. 1956

Tot deze conclusie komt Hans van Spanning in een door hem verricht bronnen- en literatuuronderzoek over de scouting op Nederlands Nieuw Guinea in de jaren 1950-1962. In deze studie richt hij zich op twee thema's. Welk beleid werd gevoerd ten aanzien van de scouting op Nieuw Guinea en welke aandacht kreeg de scouting op Nieuw Guinea in Nederland?

De betekenis van de scouting voor de ontwikkeling van de Papoea's is in diverse artikelen beschreven door F.J. van der Veer. Hij bezocht Nieuw Guinea in 1959 en speelde binnen de NPV een belangrijke rol als secretaris voor de Districten Overzee.

Van Spanning wijst er op dat de scouting op Nieuw Guinea activiteiten ontplooide tegen de achtergrond van toenemende spanningen over dit gebied. Bij de soevereiniteitsoverdracht van Nederlands-Indië aan Indonesië in 1949 was bepaald dat over de status van Nieuw Guinea binnen een jaar nader zou worden beslist. Er werd echter geen overeenstemming bereikt. Nederland richtte zich vervolgens op de ontwikkeling van Nieuw Guinea tot zelfbeschikking. Indonesië hield vast aan overdracht van dit gebied. Na sterke internationale druk ging Nederland akkoord met de instelling per 1 oktober 1962 van een interim-bestuur van de V.N. over Nieuw Guinea, gevolgd door overdracht van

dit gebied aan Indonesië met ingang van 1 mei 1963.

In 1969 sprak de bevolking van Nieuw Guinea zich in een referendum uit voor aansluiting bij Indonesië.

Algemeen beeld van de scouting op Nieuw Guinea

In het onderzoek van Van Spanning staan de ontwikkelingen bij de verkenners behorend tot de NPV

centraal. Over de lotgevallen van de rooms katholieke Verkenners op Nieuw Guinea is voorsnog relatief weinig informatie gevonden. Verder wordt aandacht besteed aan de padvindsters van het NPG en de Rooms Katholieke gidsen van de NGB op Nieuw Guinea.

Kort voor de komst van het V.N. interim-bestuur in 1962 droeg de NPV-leiding alle bezittingen en groepen op Nieuw Guinea over aan de daar gevormde Persatuan Pandu Papua. Ten tijde van deze overdracht bedroeg het totale ledenbestand van de verkenners 2261 personen. Er waren op dat moment 78 groepen geregistreerd, waaronder zeven zeeverkennergroepen, één BE groep en één luchtverkennergroep. Het totaal aantal padvindsters van de NPG op Nieuw Guinea bedroeg eind 1961 384, waarvan 186 autochtoon waren.

De sterke groei van de verkenners op Nieuw Guinea is vooral bevorderd omdat de scouting werd gestimuleerd door de protestantse zending en de in 1956 zelfstandig geworden Evangelisch Christelijke Kerk. De meeste groepen ontstonden rond door de zending opgezette internaten in de grotere plaatsen waar de Papoea's een schoolopleiding kregen. Deze scoutinggroepen werden bewust als open groep gepresenteerd.

Orderoep Manokwari: wij doen ons best, 1951 NG

Aandacht voor Nieuw Guinea in Nederland

Voor een antwoord op de vraag welke aandacht de scouting op Nieuw Guinea kreeg in Nederland analyseerde Van Spanning de berichtgeving in een

aantal scoutingbladen uit die tijd. Hij komt tot de volgende conclusies:

In de periode van 1950 tot 1955 verschenen in deze bladen slechts incidenteel enkele berichten over Nieuw Guinea. Vanaf 1955 neemt de belangstelling geleidelijk toe.

In 1959 wordt dit nog sterker totdat na de overdracht van Nieuw Guinea eind 1962 de berichtgeving geheel stopt.

De belangrijkste thema's die in deze bladen aan de orde komen zijn: organisatorische aangelegenheden en financiële ondersteuning. Veel aandacht is er ook voor de specifieke betekenis voor de scouting van Nieuw Guinea als tropisch land met onderling grote afstanden en een bevolking die zich economisch en qua onderwijspeil in een achterstandsituatie bevond. Elk tijdschrift heeft in de berichtgeving eigen accenten.

In 'Weest Paraat' wordt met betrekking tot Nieuw Guinea

veel aandacht besteed aan organisatorisch zaken. In 'De Verkenner' domineert het stimuleren van de pioniers-geest, vooral in relatie tot de in 1959 op Nieuw Guinea gehouden expeditie naar het Sterrengebergte. Bij de berichtgeving in de padvindstersbladen lijkt in 'De Padvindster' vooral het eigen karakter van het scoutingspel in de tropen centraal te staan. Bij de 'Witte Margriet' ligt iets meer accent op de financiële en andere hulpverlening aan de scoutingzusters in Nieuw Guinea en de onderlinge contacten.

Leiding en welpen Manokwari, 1951

Een geheel eigen plaats neemt het voortrekkersblad 'VT' in. In de bestudeerde periode van 1950 tot 1962 is de aandacht voor Nieuw Guinea in vergelijking met de eerder genoemde bladen kleiner.

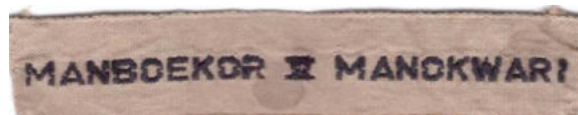
Daar staat echter tegenover dat 'VT' in een vroeg stadium (1955) Nieuw Guinea in een serie van zes artikelen uitvoerig aan de orde stelde. 'Carillon', het blad voor de leiding van de NGB toont in vergelijking met 'VT' een tegengesteld beeld.

In 'Carillon' zijn er relatief weinig berichten

verschenen over Nieuw Guinea. Verrassend is hier echter een uitvoerige beschouwing over de situatie van de rooms katholieke padvindstersgroepen kort voor de overdracht van Nieuw Guinea aan de V.N. In zijn artikel geeft Van Spanning diverse voorbeelden van steun uit Nederland voor de scouts op Nieuw Guinea. Hieruit blijkt onder meer dat in 1961 enkele scouting-districten onder andere Amsterdam, Rotterdam en Den Haag een groep op Nieuw Guinea hadden geadopteerd. In 1959 en 1960 heeft de leiding van de X- groepen met succes een actie gevoerd om Papoea's die voor een studie in Nederland waren te laten deelnemen aan in ons land gehouden zomerkampen. Vanuit het Hoofdkwartier van de NPV is in 1959 geprobeerd correspondentie op gang te brengen tussen scouts in Nederland en op Nieuw Guinea.

Het volledige artikel getiteld 'Enkele aspecten van de scouting op Nederlands Nieuw Guinea 1950-1962' is te lezen op de site van het Scouting Nederland Museum: nationaalmuseum.scouting.nl De belangstellende lezer treft daar ook een overzicht aan

van de voor dit onderzoek belangrijkste bronnen en relevante archieven. Voor vragen of opmerkingen kunt u contact opnemen met Hans van Spanning

tel.; 070-3251310, E-mail: hvanspanning@ziggo.nl
Naambandje Manboekor V Manokwari (West-Papua)

Eerste exemplaar Jeugd en Avontuur

Afgelopen zaterdag ontving onze gids Fred Peters als gast Ruud Kool. Hij was de redacteur/auteur van het jubileumboek Jeugd en Avontuur uit 1985 dat ter gelegenheid van 75 jaar Scouting in Nederland uitgebracht is. Hij overhandigde ons het *allereerste* en nog hand gebonden exemplaar dat

hij kort daarvoor tijdens een vergadering van het spelberaad vast uit handen van Theo Schneiders had gekregen - Theo fungeerde toen via Trendboek als de uitgever.

Tevens bracht hij een ordner mee met het typoscript en alle correspondentie voor dit boek. Het eerste exemplaar is destijds op 28 november 1985 overhandigd aan toenmalig minister-president Ruud Lubbers.

Ruud Kool en Fred Peters

En nog een gift

De heer en mevrouw van der Pol bezorgden ons op dezelfde zaterdag een oud notitieboekje van haar moeder uit 1935 waar zij jarenlang Akela was bij de padvinderij in Oosterhout. In dit boek staan aantekeningen van een verkenner-kamp in juli 1935, tal van uitgeschreven activiteiten, spelen en spelletjes, en meer. Zij haalden zelf oude herinneringen op met

Fred tijdens de rondleiding en maakten nog een mooie wandeling op het landgoed.

Wilt U zich opgeven als VRIEND van het museum? Dat kan bij onze secretariaat!!

De vrienden (en vriendinnen) van ons museum vragen wij een jaarlijkse bijdrage van € 25,00.

U kunt dit over maken op onze bankrekening

IBAN: NL40 RABO 0130 0254 10 en BIC:

RABONL2U t.n.v. Stichting Scouting Museum te Baarn.

Hartelijk dank voor uw steun, donaties en giften zijn zeer welkom. Deze vallen onder de ANBI regeling.

Bestuur

Het Bestuur is nu als volgt samengesteld:

Marcel Baartmans, voorzitter

Vacature, secretaris

Paul Heessels, penningmeester/conservator

Ruud Egberts, lid met aandachtsgebied PR

Derk Tholen, lid met zorg voor de suppoostendiensten

Samen zetten zij de ingeslagen weg voort, die al meer dan 50 jaar een goed pad was.

Het Scouting Museum

Het museum is van 1 maart tot 1 november elke zaterdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur open.

Hierna is een afspraak voor groepen nog mogelijk!

In verband met de coronaperikelen is bezoek alleen mogelijk na telefonische aanmelding! Dat kan via 030 – 6371915 (Derk Tholen) of per mail:

museumbaarn@scouting.nl

Ons adres is: Scouting Labelterrein Buitenzorg
Amsterdamse straatweg 51
3744 MA Baarn.

Onze website is: www.nationaalmuseum.scouting.nl

U vindt ons ook op Facebook:

www.facebook.com/nationaalmuseumscoutingnederland

Redactie Bulletin: Ruud Egberts, Burg. v.d. Feltzweg 29, 7391 HL, Twello.